

SCIENCE JOURNAL
**Economics
and
Finance**

Scientific journal
«ECONOMICS AND FINANCE»

Bowker.
a ProQuest affiliate

Thorpe-Bowker,
Melbourne, Australia

SCIENCE AND PRACTICE

Collection of scientific articles

List of journals indexed

РОССИЙСКИЙ ИНДЕКС
НАУЧНОГО ЦИТИРОВАНИЯ
Science Index *

Submitted for review in

Conference Proceedings Citation Index -
Social Sciences & Humanities (CPCI-SSH)

 THOMSON REUTERS

Thorpe-Bowker®,
Melbourne, Australia
2016

Thorpe-Bowker®, Melbourne, Australia

SCIENCE AND PRACTICE

Science editor:

Drobyazko S.I.

Ph.D. in Economics, Associate Professor, Professor of RANH

Reviewers:

YOSHII Masahiko

*Doctor of Economic Sciences, Professor of Economics,
Graduate School of Economics, Kobe University (Japan)*

Andrej Udovč,

*Doctor of Economic Sciences, Professor of Economics
Head of the chair for agrometeorology, agricultural land management, economics
and rural development Biotechnical faculty, Univerza v Ljubljani (Slovenia)*

Science and practice: Collection of scientific articles. - Thorpe-Bowker®, Melbourne, Australia, 2016.- 312 p.

ISBN 978-0-9942661-3-2

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Russia, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern economy and state structure. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern economic science development.

ISBN 978-0-9942661-3-2

© 2016 Thorpe-Bowker®
© 2016 Authors of the articles
© 2016 Drobyazko S.I.

CONTENT

1. NATIONAL ECONOMICS AND MANAGEMENT	7
Alladustov R.D. DOES CAPITAL ASSET PRICING MODEL WORK OR DIE.....	7
Terziev V.K., Nichev N.B., Bankov S.M. NATIONAL SECURITY OF THE REPUBLIC OF BULGARIA.....	12
Koshovyi B.-P. O. FORMING THE YOUTH LABOR POTENTIAL WITHIN THE UKRAINIAN HIGHER EDUCATION SYSTEM.....	21
Mylashko O.G. STRUCTURAL IMBALANCES IN SECTORAL DISTRIBUTION OF INCOME IN UKRAINE.....	24
2. WORLD ECONOMY.....	28
Bokovets V.V., Chorna A.S. ORGANIZATION OF INTERNATIONAL TRADE AND INTERMEDIARY ACTIVITIES.....	28
Davlianidze Y.S., Fomenko A.S. WORLD ECONOMIC CRISIS AND REASONS OF ITS ORIGIN.....	31
Chala V.S., Vovk M.S., Aliev R.A. MODERN TENDENCIES IN EUROPEAN GREEN BUILDING MARKET DEVELOPMENT: CHALLENGES FOR UKRAINE.....	34
3. ENTERPRISES ECONOMICS AND MANAGEMENT.....	38
Bencheva N.A., Tepavicharova M.I. BENCHMARKING OPPORTUNITIES TO ACHIEVE ORGANIZATIONAL EXCELLENCE.....	38
Tepavicharova M.I., Bencheva N.A. FACTORS FOR DEVELOPMENT OF THE EDUCATIONAL AND PROFESSIONAL QUALIFICATION PROFILE OF THE MANAGERS FROM THE SERVICES SECTOR IN BULGARIA.....	42
Bliznuk O.P., Ivanyuta O.N. FEATURES OF CREDITING OF TRADE ENTERPRISES OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF FINANCIAL CRISIS.....	47
Vorobiov V.V., Vorobyova L.D. ORGANIZATIONAL-ECONOMIC MECHANISM OF MANAGEMENT OF STRATEGIC DEVELOPMENT OF THE COMPANY	54
Tenytska N.B., Hrishko Y.S. FINANCIAL SANATION AS A MEANS FOR RENEWAL THE SOLVENCY OF THE ENTERPRISE.....	58
Kovalenko M.V. ECONOMIC JUSTIFICATION EFFICIENCY USING OF COMBINED AGGREGATES FOR CROP SOWING.....	61
Koev S. CORPORATE CULTURE REENGINEERING SYSTEM	65
Lukjanova O.M., Krivtsun D.Y. ECONOMIC MEANING OF «EFFICIENCY» AND «EFFECT» OF INNOVATION AND INVESTMENT COMPANIES.....	72
Nikiforenko V.G., Kravchenko V.O. IDENTIFICATION SYSTEM RELATIONSHIPS MAIN COMPONENTS OF STRATEGIC MANAGEMENT	78
Popereshnyak S.V. COMBINATION OF METHODS OF TIME MANAGEMENT IN DYNAMIC TASK SCHEDULER.....	85
Popovychenko I.V., Shapa N.M. CONCEPTUAL APPROACH TO THE ASSESSMENT OF THE EFFECTIVENESS OF PERSONNEL ADAPTATION MANAGEMENT TO STRATEGIC CHANGES IN THE ACTIVITY OF THE ENTERPRISE BASED ON PARETO CRITERION (PARETO OPTIMUM).....	91
Rynkevich N.S., Danilova T.V. RESEARCH OF COOKE'S OCI/OEI CULTURE MODEL COMPONENTS INTERACTION AND INTERPRETATION OF THE RESULTS OF IT'S IMPLEMENTATION.....	94
Heber N.A., Fedorenko N.M., Sokol N.A. MOTIVATION AS A CONTROL LEVER PERSONNEL OF THE INNOVATIVE ENTERPRISE.....	101
4. PRODUCTIVE FORCES DEVELOPMENT AND REGIONAL ECONOMY	106
Dzhumalieva A.V. ON SOME ISSUES RELATED TO NATIONALITY AND THE FLAG OF THE SHIP	106

Liba N.S. CLARIFICATION OF THE CONCEPT OF CONTENTS "ECONOMIC EFFICIENCY"	111
Yuschyk L.V. THEORETICAL ASPECTS OF REGIONAL INNOVATION POLICY	115
5. MONEY, FINANCE AND CREDIT	119
Akimova N.S., Aswaye Azaden. INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARDS IN DEVELOPING COUNTRIES OF AFRICA: PROBLEMS AND PROSPECTS	119
Bogolub T.M. FINANCIAL SUPPORT FOR THE DEVELOPMENT OF PUBLIC PROCUREMENT IN UKRAINE	125
Demilhanova B.A. THE BANKING SEGMENT OF THE BILL MARKET IN RUSSIA: STATUS AND PROSPECTS	134
Kapustina E.I., Gyrgenova T.K. OPTIONS FOR PENSION PROVISION IN THE MODERN PENSION SYSTEM OF RUSSIA	137
Kravchenko O.O. THE OPTIMIZATION OF CAPITAL STRUCTURE OF RAIL TRANSPORT	140
Kublikova T., Kurganskaya E. SYSTEM TREASURY: THE RELEVANCE OF BUDGET FUNDS	143
Omelchenko L.S., Laktionova O.E., Tigranian V.S. FINANCIAL OUTSOURCING IN INFRASTRUCTURE SUPPORT ECONOMIC GROWTH OF UKRAINE	147
Mandra N.G. FINANCIAL OUTSOURCING IN INFRASTRUCTURE SUPPORT ECONOMIC GROWTH OF UKRAINE	150
Kalinchak O.V., Pavelko V.A. INTRODUCTION OF INFORMATION AND INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN ACTIVITY OF COMMERCIAL BANKS	153
6. ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT	157
Belyaeva L.A., Biryuk Y.A. FUNCTIONS OF INVENTORIES INTERNAL CONTROL IN THE CONTEMPORARY ECONOMY	157
Popovich O.V., Didenko N.Y. PROBLEMS OF ACCOUNTING OF ENTERPRISE' INCOMES WITH THE USE OF NATIONAL AND INTERNATIONAL STANDARDS	160
Kirilieva L.O., Naumova T.A., Shekhovtsova D.D. THE DECISION MAKING INFORMATION SUPPORT IN TERMS OF RESTAURANT BUSINESS ENTERPRISES'S COSTS	165
Maksymenko I.Y., Vaylo T.V. FEATURES OF ACCOUNTING DISCOUNTS AND CLOSEOUT OF THE MERCHANDISE IN TRADE	169
Pigosh V.A. ACCOUNTING POLICIES PUBLIC SECTOR: KEY ASPECTS OF INTERNATIONAL THEORY AND PRACTICE	171
Romankova O.N., Gorgoliuk K.V. ANALYSIS OF EXPORT-IMPORT RELATIONS OF UKRAINE	175
7. TAXATION AND ACCOUNTING SYSTEM	181
Gagat-Matula A., O. Smalej. SPOLECZNO-EKONOMICZNE ASPEKTY MIGRACJI RODZIN Z DZIECKIEM NIEPELNOSPRAWNYM	181
8. ECONOMIC SECURITY OF BUSINESS ENTITIES	186
Temelkova M.P. „ALL INCLUSIVE TOURISM-BOUTIQUE TOURISM” OR THE STRUGGLE FOR LEADERSHIP IN THE PROFIT ON THE GLOBAL TOURISM MARKET	186
9. MATHEMATICAL METHODS IN ECONOMY	193
Ryabenko A.E., Tereshenko E.V., Denisenko A.I. THE INVESTIGATION OF THE MULTICRITERIA THEORETICAL GRAPH MODEL OF FORMATION OF TARGET GROUPS	193
10. STATE ADMINISTRATION, SELF-GOVERNMENT AND GOVERNMENT SERVICE	200
Melnychuk N. DECENTRALIZATION AS A METHOD OF REALIZATION BUDGET POLICY FOR ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT	200

Dudchenko V.V., Umanska V.V. GOVERNMENT SUPPORT OF RICE PRODUCTION AND THE RATIONAL USE OF PRODUCTION RESOURCES	204
11. LAW	209
Sopilnyk R.L. ON JUDICIARY LAW PRINCIPLES METHODOLOGY GROUNDING IN THE LIGHT OF THE EUROINTEGRATION PROCESS	209
12. TOURISM ECONOMY	212
Lukina Zh.L. THE DEVELOPMENT OF TOURISM IN REPUBLIC OF BELARUS AND IMPACT OF TOURISM ON THE ECONOMY	212
Runcheva N.V. STAGES OF FORMATION AND DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL HOLDINGS AS A MANIFESTATION OF THE CORPORATIZATION OF THE AGRARIAN SECTOR OF ECONOMY OF UKRAINE	215
13. MANAGEMENT	220
Didenko E.O. MANAGEMENT OF ECONOMIC SECURITY AS THE KEY TO EFFECTIVE FUNCTIONING OF THE ENTERPRISE	220
Maryna Resler. THE INFORMATION MODEL OF THE OPERATING COMPONENTS OF FINANCIAL MANAGEMENT	224
14. MARKETING	228
Bezrukova N.V., Svichkar V.A. BRAND-MANAGEMENT AS A NECESSARY CONDITION TO ENTER THE WORLD MARKET FOR NATIONAL COMPANIES	228
Riabchyk A.V. DEVELOPMENT OF INTERNATIONAL MARKETING OF DOMESTIC ENTERPRISES UNDER GLOBALIZATION	232
Tardaskina T.N., Pavlyuchenko A.S., Mammadov E. MARKETING RESEARCH OF INTERNET ADVERTISING IN FOREIGN COUNTRIES AND IN UKRAINE	235
15. PSYCHOLOGY, PEDAGOGY AND EDUCATION	240
Artemenko I.E. SOCIAL WORKERS MANAGING TRAINING FOR SOCIAL ENTREPRENEURSHIP	240
Bezlyudna V.V. IMPROVEMENT OF FOREIGN LANGUAGES EDUCATION IN HIGH SCHOOL IN THE ASPECT OF SOCIAL ECONOMIC AND POLITICAL CHANGES (THE 80S OF THE XX-TH CENTURY)	243
Bobovsky R.P. TERMINOLOGICAL ANALYSIS OF THE CONCEPT «PEDAGOGICAL CONSCIOUSNESS» IN PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL RESEARCHES	246
Vainola R.H. MODELLING OF SOCIAL SPHERE SPECIALISTS' PROFESSIONAL TRAINING	249
Kapska A.Y. PROFESSIONAL AND ETHICAL CULTURE OF THE SOCIAL WORKER: THE IMPORT AND STRUCTURE	252
Kovalynska I.V., Ternopilka V.I. A SURVEY OF MULTICULTURAL EDUCATION IN UKRAINE: STATE APPROACH	256
Komochkova O.O. PROFESSIONAL TRAINING OF BACHELORS OF ARTS IN LINGUISTICS AT BANGOR UNIVERSITY	259
Kushniruk S.A. FORMATION OF READINESS FOR RESEARCH ACTIVITY OF STUDENTS IN THE PROCESS OF GENERAL-PEDAGOGICAL PREPARATION	262
Lytvyenko O.D. THE ADAPTATION POTENTIAL OF THE PERSONALITY AS ITS INTEGRATIVE CHARACTERISTICS	267
Kravets N.P. STATE OF ORAL MONOLOGICAL SPEECH AND READING ACTIVITY PUPILS' WITH MENTALLY RETARDED (THE 7-TH FORM)	270
Luk'yanova K.A. ACKNOWLEDGED ATTITUDE FOR FATHERHOOD: MODERN TENDENCIES	274
Olena Matviienko. ACTUAL PROBLEMS OF PRIMARY SCHOOL PUPILS' UNDERACHIEVEMENT	277

Поняття «розпродаж» або будь-яке інше аналогічне йому поняття дозволяється вживати лише з дотриманням таких умов (ч. 5 ст. 15 Закону України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 р. № 1023-ХІІ, далі — Закон про права споживачів):

- здійснюється розпродаж усіх товарів у межах певного місця або чітко визначеної групи товарів;
- тривалість розпродажу обмежено в часі;
- ціни товарів, що підлягають розпродажу, є меншими за їх звичайну ціну.

Тобто, розпродаж — це продаж товарів за зниженими цінами протягом певного часу. При цьому після публічного повідомлення про початок проведення розпродажу, застосування знижок або зменшення ціни споживачів слід поінформувати про ціну продукції, що була встановлена до початку проведення відповідного розпродажу, застосування знижок або зменшення ціни, а також ціну цієї ж продукції, установлену після їх початку (п. 6 ст. 15 Закону про права споживачів). Це можна зробити, зазначивши на ціннику (ярлику, каталозі) нову ціну та закресливши стару.

Так, відповідно до ч.ч. 4,5 Закону про права споживачів, уживати поняття «знижка», «зменшена ціна», «розпродаж» або будь-які інші, аналогічні за значенням, можна тільки з дотриманням таких умов:

- якщо знижки застосовують до товарів, які безпосередньо реалізує суб'єкт господарювання, і якщо здійснюють розпродаж усіх товарів у межах певного місця або чітко визначеної групи товарів;
- якщо такого роду знижку, зменшення ціни, розпродаж застосовують протягом визначеного й обмеженого періоду часу;
- якщо ціна товарів є нижчою за її звичайну ціну.

Щоб підприємство було впевнене у правомірності своїх дій при наданні покупцям будь-яких видів знижок, воно має потурбуватися про відповідне документальне оформлення акційних заходів, що проводяться.

Так, згідно з ч. 6 ст. 15 Закону про захист прав споживачів після публічного повідомлення про початок проведення розпродажу, застосування знижок або зменшення ціни до відома споживачів повинна доводитися інформація про ціну продукції, що була встановлена до початку проведення відповідного розпродажу, застосування знижок або зменшення ціни, а також про ціну цієї продукції, установлену після їх початку.

Згідно п. 8 П(С)БО 9 придбані товари слід зараховувати на баланс за первісною вартістю.

У бухгалтерії вона не змінюється, крім випадків, передбачених п. 15 П(С)БО 9.

Якщо на дату балансу ціна товарів знизилася або вони зіпсовані, застаріли або іншим чином утратили первісно очікувану економічну вигоду, їх треба відображати за чистою вартістю реалізації (п. 25 П(С)БО 9).

А, як відомо, такою ціною є очікувана ціна реалізації запасів в умовах звичайної діяльності за вирахуванням очікуваних витрат на завершення їх виробництва та реалізацію (п. 4 П(С)БО 9).

Тобто, якщо розпродаж збігається з датою балансу, тоді слід проводити уцінку товарів, якщо товари розпродають між зазначеними датами — тоді й замислюватися над уцінкою не обов'язково.

Якщо торговельне підприємство здійснює оцінку вибуття товарів за методом ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів, середньозваженої собівартості, ФІФО або нормативних затрат, тоді послідовність дій така в разі, якщо уцінка:

- була проведена. Пункт 27 П(С)БО 9 зазначає, що суму, на яку первісна вартість запасів перевищує чисту вартість їх реалізації, потрібно списати на витрати звітного періоду.

Тобто Дт 946 «Втрати від знецінення запасів» та Кт 281 «Товари на складі»;

- уцінка товарів не проводилася. Тоді жодних додаткових проведення у бухгалтерії показувати не треба.

Незважаючи на те, що продаж товарів проводять у межах акцій, розпродажів тощо, до доходу потрапить фактична виручка від реалізації таких товарів (тобто вже з урахуванням наданих знижок) (п. 5 П(С)БО 15). Підтверджує це й міжнародний аналог згаданого стандарту — МСБО 18.

Так згідно з п. 10 МСБО 18 - суму доходу, яка виникає в результаті операції, як правило, визначають шляхом угоди між суб'єктом господарювання та покупцем або користувачем активу. Її оцінюють за справедливою вартістю отриманої компенсації або компенсації, яка має бути одержана з урахуванням суми будь-якої торговельної знижки чи знижки з обсягу, що надають суб'єктам господарювання.

Під час списання на витрати собівартості реалізованих товарів варто пам'ятати про таке: якщо торговельне підприємство в бухгалтерії вибулі товари оцінює за методом ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів, середньозваженої собівартості, собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО) або нормативних затрат, то тут усе просто. Треба зробити стандартну проводку:

Дт 902 «Собівартість реалізованих товарів» Кт 282 «Товари в торгівлі».

У разі ж якщо вибулі товари оцінюють за цінами продажу, то тут є нюанс. Адже потрібно спочатку в обліку показати зменшення (списання) торгової націнки, яка припадає на акційний товар, а вже потім списати собівартість реалізованих товарів на витрати. Тобто:

– Дт 285 «Торгова націнка» Кт 282 — списано націнку, яка припадає на акційний товар;

– Дт 902 Кт 282 — списано собівартість реалізованого акційного товару.

Тобто, знижки до ціни є елементом договірних відносин і спрямовані на підвищення ефективності продажів. Надання покупцеві знижки при придбанні ним товарів в певній кількості або на встановлену суму є для продавця способом стимулювання збуту, що дозволяє йому збільшити прибуток за рахунок прискорення оборотності товарів внаслідок збільшення обсягу продажів, а також зменшення припадає на одиницю реалізованих товарно-матеріальних цінностей величини постійних витрат обігу.

Література:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV (із змінами та доповненнями).
2. Податковий Кодекс України №2755- VI від 02.12.2010 р. (із змінами та доповненнями).
3. Наказ Міністерства фінансів України 20 жовтня 1999 р. N 246 «Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси"».
4. Наказ Міністерства фінансів України 20 жовтня 1999 р. N 246 «Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Дохід"».
5. Наказ Міністерства фінансів України 30.11.99 N 291 «Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій».

Pigosh V.A.

PhD, Associate Professor

Mukachevo State University, Ukraine

ACCOUNTING POLICIES PUBLIC SECTOR: KEY ASPECTS OF INTERNATIONAL THEORY AND PRACTICE

Пігош В.А.

к.е.н., доцент

Мукачівський державний університет, Україна

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ: ОСНОВНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

In this article is an investigated accounting policy under IPSAS (International Public Sector Accounting Standards).

Keywords: accounting policy, the subject of the public sector.

В статті розглянуті позиції та основні підходи до облікової політики суб'єктів державного сектору відповідно до МСБОДС (Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку в державному секторі)

Ключевые слова: облікова політика, суб'єкти державного сектору економіки.

Нинішній етап розвитку бухгалтерського обліку виконання кошторису безпосередньо пов'язаний з процесами гармонізації облікових систем світу. Чіткі орієнтири щодо кінцевого результату реформування зазначеної складової національної облікової системи, закріплені у відповідних нормативних документах [1, 2], потребують вивчення світового досвіду і, перед усім, теорії і практики розвинутих країн світу, уособлених в Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку для державного сектору. Одною з ключових і відправних позицій міжнародного фінансового обліку виступає облікова політика.

Сучасна світова система організації фінансового обліку передбачає два рівня регулювання фінансового обліку суб'єктів державного сектору: зовнішнє та внутрішнє. Зовнішнє регулювання бухгалтерського обліку в державному секторі, що виражається у встановленні та визначенні МСБОДС та національними стандартами основних позицій методології та методики фінансового обліку, у тому числі порядку складання та подання звітності, має на меті забезпечити методологічну єдність щодо бухгалтерського обліку суб'єктів державного сектору в цілому, а отже, і порівнянність облікової інформації на мікро- і макрорівнях. Така форма управління підсистемою фінансового обліку в науковій літературі набула назви «облікової політики на рівні країни» або «облікової політики на макрорівні». Остання визначається рівнем розвитку національної та світової економіки, у тому числі і відповідних підсистем фінансового обліку, а також ступенем інтеграції відповідної держави у світове економічне співтовариство. Внутрішнє регулювання облікового процесу здійснюється в межах МСБОДС, втім, цілковито перебуває у веденні суб'єктів державного сектору. Означений рівень керівництва фінансовим обліком суб'єктів державного сектору реалізує свої права і завдання у формі вироблення облікової політики власне суб'єктів державного сектору.

МСБОДС під обліковою політикою розуміють конкретні принципи, основи, домовленості, правила та процедури, прийняті суб'єктом господарювання для складання та подання фінансових звітів [3]. МСБОДС I «Подання фінансових звітів» рекомендує управлінському обліковому персоналу обирати, розробляти та застосовувати облікову політику суб'єкта господарювання і, відповідно складати фінансову звітність, з урахування вимог кожного Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку для державного сектору [4]. Якщо конкретної вимоги немає, управлінському обліковому персоналу слід розробити облікову політику у такому змістовному форматі, який забезпечить подання у фінансових звітах інформації певної якості, а саме:

- доречної щодо потреб користувачів при прийнятті відповідних рішень;
- достовірної щодо фінансових результатів діяльності, фінансового стану суб'єкта та економічної сутності подій та операцій, а не просто їх юридичної форми, а також є нейтральною (вільною від упередження, обачною та повною у всіх суттєвих аспектах).

Формування облікової політики суб'єктів державного сектору, як і інших суб'єктів інших секторів економіки, перед усім базується на принципі альтернативності, який означає, що при вирахованні облікової політики управлінський обліковий персонал має обрати один з існуючих запропонованих відповідним нормативним або рекомендуваним документом підходів. Таким чином, якщо згідно з Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку для державного сектору можна застосовувати одну з описаних альтернативних облікових політик (базову чи дозволена альтернативну), суб'єктові господарювання слід обрати та послідовно застосовувати одну з цих політик. Якщо Стандарт вимагає або дозволяє певну класифікацію статей, слід обрати та послідовно застосовувати єдину облікову політику до кожної категорії за такою класифікацією. У разі відсутності конкретного МСБОДС, який би регулював позиції щодо обліку певного його об'єкту, управлінський обліковий персонал має

самостійно визначити зазначені позиції, керуючись при цьому необхідністю надання користувачам фінансових звітів суб'єкту державного сектору найкориснішої інформації щодо даного об'єкту. При визначенні власного судження за вказаною позицією управлінський обліковий персонал має враховувати: вимоги та рекомендації МСБОДС, що стосуються подібних чи пов'язаних питань; визначення, критерії визнання та оцінки для активів, зобов'язань, доходу і витрат, наведені в інших публікаціях Комітету державного сектору Міжнародної федерації бухгалтерів; публікації інших органів, які встановлюють стандарти, і практику, прийняту в приватному чи державному секторі, але лише в тому обсязі і в тій частині змістовного навантаження, які відповідають вимогам та рекомендаціям МСБОДС. Усі положення облікової політики є рівнозначно важливими. Окрім того, облікова політика може бути суттєвою, навіть якщо суми, показані для поточного та попередніх періодів, не є суттєвими.

Важливим моментом щодо обраної та сформованої облікової політики є те, що для кожного звітного періоду має застосовуватись однакова облікова політика. Така вимога пояснюється тим, що користувачі інформації повинні мати змогу порівнювати фінансові звіти суб'єкта господарювання за певний період для визначення тенденцій у його фінансовому стані, результатах діяльності та потоках грошових коштів.

Випрацювані положення облікової політики суб'єкту державного сектору розміщуються у примітках до фінансової звітності.

В межах облікової політики варто виокремлювати базові складові її побудови, такі як об'єкти та елементи. Відповідно до положень міжнародної облікової практики під об'єктом облікової політики в міжнародній практиці розуміють статті фінансової звітності, на висвітлення яких спрямована власне облікова політика з метою конкретизації позицій обліку щодо них. Виходячи з цього та враховуючи те, що облікова політика є продуктом системи бухгалтерського обліку, призначена забезпечити оптимізацію останньої, а об'єкти облікової політики є похідними об'єктного апарату власне системи бухгалтерського обліку. Елементами облікової політики виступають можливі методичні прийоми, способи та процедури, пов'язані з оцінкою чи обліком статей фінансової звітності (їх компонентів), що обираються відповідно до МСБОДС з урахуванням особливостей фінансово-господарської діяльності суб'єктів СДУ.

МСБОДС I «Подання фінансових звітів» визначає орієнтовний перелік об'єктів облікової політики, а саме: основні засоби, інвестиційну нерухомість, фінансову та операційну оренду, запаси, інвестиції, фінансові активи, фінансові зобов'язання та інструменти власного капіталу, доходи, витрати на позики, витрати на виплати працівникам, витрати по будівельним контрактам тощо [3].

На підставі обраних позицій елементів облікової політики, кожен суб'єкт державного сектору вираховує власну облікову політику. Положення створеної облікової політики відображаються в окремому розділі приміток до фінансових звітів за такою структурою:

- опис основного принципу (принципів) оцінки, що застосовуються при складанні фінансових звітів. Оскільки принципи оцінки є основою складання фінансової звітності, важливо бути обізнаним із застосованим основним принципом (принципами), як то принципом: за історичною собівартістю, поточною вартістю, вартістю реалізації, справедливою вартістю або теперішньою вартістю. В разі, якщо у фінансових звітах застосовується більше одного основного принципу (наприклад, якщо переоцінюються деякі певні статті) достатнім є позначення категорій активів і зобов'язань, до яких застосовано інший підхід до оцінки;
- визначення, якою мірою суб'єкт господарювання застосовував положення перехідного періоду МСБОДС;
- викладення кожного конкретного аспекту облікової політики, необхідного для належного складання та розуміння фінансових звітів.

Вирішуючи, чи слід розкривати певний аспект облікової політики, управлінський персонал ураховує, чи допоможе розкриття інформації користувачам у розумний спосіб відображення операцій та подій у наведених у звітності фінансових результатах і фінансовому стані. До основних аспектів облікової політики, які МСБОДС рекомендують брати до уваги при поданні інформації суб'єктам господарювання, включають такі: визнання доходів; принципи консолідації, включаючи контрольовані суб'єкти господарювання; інвестиції; визнання та амортизацію матеріальних та нематеріальних активів; капіталізацію витрат на позики та інших витрат (запаси, утримувані для продажу; інші активи, що кваліфікуються); будівельні контракти; інвестиційну нерухомість; фінансові інструменти та інвестиції; оренду; витрати на дослідження та розробки; запаси (утримувані для перепродажу; утримувані для споживання); забезпечення; витрати на виплати працівникам; переведення та хеджування іноземної валюти; визначення сегментів та основу розподілу витрат між сегментами; облік за умов інфляції; державні гранти. Втім, МСБОДС 1 «Подання фінансових звітів» наголошує, що основні аспекти облікової політики не обмежуються вказаним переліком. Облікову політику доцільно також розкривати для кожного аспекту, не охопленого чинними МСБОДС, але який був обраний; при цьому обрана позиція щодо останнього має бути реалізована з урахуванням вимог щодо забезпечення у фінансових звітах інформації певної якості;

При створенні облікової політики, кожний суб'єкт господарювання враховує характер операцій і аспекти політики, які з позиції користувачів інформацією мають бути розкривати суб'єктом господарювання такого типу. Наприклад, суб'єкти господарювання державного сектору в цілому мають розкривати облікову політику щодо визнання податків, дарунків та інших форм неповоротного доходу. Якщо суб'єкт господарювання має значну закордонну діяльність або операції в іноземній валюті, слід очікувати розкриття інформації про облікову політику щодо визнання прибутків та збитків від валютного курсу і хеджування таких прибутків та збитків. У консолідованих фінансових звітах розкривається інформація про політику, застосовану до визначення гудвілу і частки меншості.

Облікова політика суб'єктів державного сектору може змінюватися, але тільки в разі законодавчих вимог (зокрема, обов'язкових до виконання нормативних документів регулятивного характеру), вимог органу, який установлює стандарти бухгалтерського обліку, або у випадку, коли зміни забезпечать більш адекватне або реалістичне відображення інформації про фінансовий стан, фінансові результати або потоки грошових коштів суб'єкта господарювання.

Відповідно до МСБОДС 3 «Чистий надлишок або дефіцит за період, суттєві помилки та зміни в обліковій політиці» зміною в обліковій політиці слід вважати перехід від одного принципу обліку до іншого, а також зміну облікового підходу, визнання або вимірювання операції чи події в рамках того самого облікового принципу [5]. Не вважається зміною облікової політики:

- прийняття облікової політики для подій або операцій, які суттєво відрізняються від попередніх подій або операцій;
- прийняття нової облікової політики для подій або операцій, які не відбувалися раніше або які не були суттєвими.

Згідно з вимогами МСБОДС 3 зміна в обліковій політиці застосовується ретроспективно або перспективно. Результатом ретроспективного застосування є умовне припущення, що нова облікова політика щодо подій та операцій застосовувалася завжди незмінно, тобто з моменту виникнення таких статей. Перспективне застосування означає, що нова облікова політика поширюється на події та операції, які відбуваються після дати зміни облікової політики. При перспективному застосуванні не робиться ніяких коригувань щодо попередніх періодів ні щодо самого нерозподіленого надлишку або дефіциту на початок періоду, ні щодо відображеного у звітності чистого надлишку або дефіциту за поточний період, оскільки існуючі залишки не перераховуються. Проте нова облікова політика

поширюється на існуючі залишки з моменту впровадження зміни (наприклад, суб'єкт господарювання може вирішити змінити свою облікову політику щодо витрат на позики та капіталізувати ці витрати згідно з дозволеним альтернативним підходом у Міжнародному стандарті бухгалтерського обліку для державного сектору (МСБОДС) 5 "Витрати на позики". Згідно з перспективним застосуванням нова облікова політика поширюється тільки на ті витрати на позики, які відбулися після дати зміни облікової політики).

Зміну в обліковій політиці, яка відбувається з прийняттям нового МСБОДС, слід обліковувати згідно з певними перехідними положеннями в разі їх наявності у цьому МСБОДС. Перехідні положення, які містяться у МСБОДС можуть вимагати ретроспективного або перспективного застосування змін в обліковій політиці. У випадку відсутності будь-яких перехідних положень, зміна облікової політики має застосовуватися відповідно до базового підхід або згідно з дозволеним альтернативним підходом.

Дослідження позицій міжнародної теорії та практики щодо облікової політики суб'єктів державного сектору дають змогу зробити висновок про відсутність не тільки принципових розбіжностей, але й навіть про фактичну тотожність останньої до облікової політики, викладеної у Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку, які, як відомо призначені для застосування в бухгалтерському обліку підприємств. Втім, враховуючи загальний описово-технологічний характер рекомендацій МСБОДС таке положення є цілком виправлене.

Література:

1. Про зміцнення фінансової дисципліни та запобігання правопорушень у бюджетній сфері: Указ Президента України від 25.12.01 № 1251/2001. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/law/main.cgi>
2. Про затвердження Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007 – 2015 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 січня 2007 № 34. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/law/main.cgi>
3. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: http://minfin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=80967&cat_id=80024
4. МСБОДС 1 «Подання фінансових звітів». [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://minfin.kmu.gov.ua/document/81051/5a.pdf>
5. МСБОДС 3 «Чистий надлишок або дефіцит за період, суттєві помилки та зміни в обліковій політиці». [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://minfin.kmu.gov.ua/document/81064/18a.pdf>
6. Международные стандарты финансовой отчетности для общественного сектора /А. И. Веренков, Д. К. Долотенкова А. А., Ефремова, Р. Н. Ракшаев, К. Б. Сиволапов. – М.: ICAR, 2001. – 335 с.

Romankova O.N.,

Candidate of chemical sciences, Associate Professor of «Accounting and audit»

Gorgoliuk K.V.

student of department of «Accounting and audit»

Donbass state machine-building academy, Kramatorsk

ANALYSIS OF EXPORT-IMPORT RELATIONS OF UKRAINE

Романькова О.Н.

к.х.н., доцент кафедри «Учет и аудит»

Горголюк К.В.

студент кафедри «Учет и аудит»

Донбасская государственная машиностроительная академия, г. Краматорск

АНАЛИЗ ЭКСПОРТНО-ИМПОРТНЫХ ОТНОШЕНИЙ УКРАИНЫ

This article discusses the export-import relations between Ukraine and the countries of the world. The analysis was conducted and shows the dynamics of exports and imports of goods and services of Ukraine for 2010-2015. And also the analysis of the structure of exports and imports of goods and services in Ukraine in the context of the countries-leaders was presents with the aim of improving foreign economic relations of Ukraine.

Keywords: export, import, service, product, dynamics, analysis.